

RAADSVOORSTEL



DATUM	26 juni 2023
DOCUMENTNUMMER	23.0000684
ZAAKNUMMER	ZK23001281
PORTEFEUILLEHOUDER	R. van Dolder
PROGRAMMA	Programma II: Welzijn & Zorg
BELEIDSVELD	Inkomensvoorzieningen
ONDERWERP	RV Zienswijze jaarstukken 2022 en conceptbegroting 2024 WerkSaam Westfriesland
AANLEIDING	<p>In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2019 (FUGR2019) die door uw raad in februari 2019 zijn vastgesteld, staat dat de Gemeenschappelijke Regeling (GR) jaarlijks voor 15 april de jaarstukken en (concept) begroting aan de gemeenteraden aanbiedt. De gemeenteraden geven uiterlijk 25 juni hun zienswijze af aan het algemeen bestuur.</p> <p>Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. De bedoeling van deze wetwijziging is dat de gemeenteraden meer invloed hebben op de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde wetgeving heeft een invoeringstermijn van twee jaar. Een van de wijzigingen heeft betrekking op de termijnen voor de indiening van de kadernota en (ontwerp) begroting. Regionaal is afgesproken nu nog uit te gaan van de eerder afgesproken aanleverdata. Dit betekent dat de data voor het indienen van stukken door de GR'en en het afgeven van zienswijzen niet wijzigen.</p> <p>De GR WerkSaam Westfriesland heeft op 14 april jl. de jaarstukken 2022 en de (concept) begroting 2024 aangeboden.</p>
KADER	De Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeenschappelijke Regeling van WerkSaam Westfriesland, Besluit Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen en de FUGR 2019.
WIJ STELLEN VOOR	<ol style="list-style-type: none">1. Een positieve zienswijze af te geven op de jaarstukken 2022 van WerkSaam Westfriesland;2. Een positieve zienswijze af te geven op de (concept) begroting 2024 van WerkSaam Westfriesland;
BEOOGD RESULTAAT	Via een zienswijzeprocedure worden gemeenteraden tijdig in positie gebracht om te kunnen bijsturen (kaderstellende rol).
ONDERBOUWING	1. Een positieve zienswijze af te geven op de jaarstukken 2022 van WerkSaam Westfriesland

Doeltreffendheid

Begin 2022 stond nog in het teken van de Coronacrisis met een lagere omzet en een hoog ziekteverzuim. Vervolgens diende de volgende crisis zich aan; de oorlog in Oekraïne. Met menselijk leed, een torenhoge inflatie en onzekerheden tot gevolg. Daarnaast hebben de gemeentelijke verkiezingen bij WerkSaam geleid tot een bijna volledig nieuw bestuur.

Het aantal uitkeringsgerechtigden is in Westfriesland historisch laag en blijft dalen. Het aantal mensen dat WerkSaam bedient stijgt, doordat er steeds meer mensen komen die met

loonkostensubsidie werken.

Tevens stijgt het aantal Fte ambtelijke staf. Dit heeft o.a. te maken met afnemen van de gesubsidieerde WSW-medewerkers, de afhandeling van de TOZO (tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers), de uitvoering van de Wet inburgering 2021 en de steeds intensiever wordende begeleidingsbehoefte van de doelgroep.

Bij de samenvatting van de resultaten zien we voor het eerst meer rode dan groene blokjes (zie pagina 4 van bijlage 1); een aantal beoogde doelstellingen is niet behaald. WerkSaam geeft aan dat dit te verklaren is door een combinatie van de hoge ambitie die WerkSaam zichzelf oplegt, veranderingen in de regelgeving, verandering van de doelgroep (met een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt) en onvoorziene ontwikkelingen. De doelstellingen zijn onderverdeeld in programma's. Hieronder leest u per programma een samenvatting van de realisatie van de doelstellingen. De gehele jaarrapportage 2022 vindt u in bijlage 1.

Programma Arbeidsparticipatie

Het programma arbeidsparticipatie gaat over participatie- en re-integratievoorzieningen die uiteindelijk resulteren in uitstroom naar werk.

- Het percentage uitstroom naar werk is de afgelopen periode iets afgenomen, i.p.v. de beoogde gelijkstand. De uitstroom is bij WerkSaam wel hoger dan het landelijk gemiddelde. Het aantal cliënten in de Participatiewet blijft afnemen, maar de doelgroep die overblijft is, ondanks de krappe arbeidsmarkt, moeilijker te bemiddelen. Om ook deze groep te kunnen bemiddelen heeft WerkSaam methodisch re-integreren in 2022 uitgewerkt en geïmplementeerd, zijn er nieuwe trajecten ontwikkeld om cliënten met een psychische beperking en/of cliënten met multiproblematiek beter te kunnen activeren en wordt in de caseloadgesprekken meer de focus gelegd op uitstroom.
- De doorlooptijd van aanmelding tot re-integratieplan is met 4% toegenomen i.p.v. met 10% verlaagd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door verandering in de wet- en regelgeving met betrekking tot het vaststellen van de identiteit van de aanvrager, waardoor een fysieke intake noodzakelijk is. Een belangrijke maatregel om de doelstelling wel te behalen is het voeren van de gezamenlijke intake. Na een succesvolle pilot is het de bedoeling dit verder uit te rollen.

Programma Begeleide Arbeidsparticipatie

Het programma begeleide arbeidsparticipatie gaat over de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en Beschut werk.

- De doelstelling "De uitstroom via werkstages naar betaald werk is (kwalitatief gezien) 10% hoger dan het voorgaande jaar" is niet behaald. Maar het gaat hierbij om kleine aantallen. Doordat de gemiddelde afstand tot de arbeidsmarkt van de cliënten van WerkSaam steeds groter is geworden zijn werkstages niet altijd passend. Deze voorziening wordt namelijk voornamelijk ingezet wanneer cliënten een kleine afstand tot de arbeidsmarkt hebben.
- De doelstelling "Het aantal cliënten dat participeert stijgt met 15% ten opzichte van 2021" is ruimschoots behaald.
- De toegevoegde waarde (het saldo tussen de omzet van de leer- werkbedrijven en de directe kosten) is in 2022 iets hoger dan in 2021. De toegevoegde waarde staat wel onder druk. Het aantal Wsw'ers blijft afnemen. Het aantal beschut werkers neemt wel toe, maar die hebben gemiddeld een lagere verdien capaciteit. Door

gestelde maatregelen heeft WerkSaam de resultaten van eerdere jaren weten te behouden.

Programma Inkomensregelingen

Opvallend is het aantal niet behaalde KPI's bij de afdeling inkomen. Dit heeft te maken met de start van een cultuurtraject vanaf april 2022 op deze afdeling. Met de inzet van een externe trajectbegeleider zijn inmiddels stappen gezet die leiden tot een betere werksfeer op de afdeling en verbeterde samenwerking WerkSaam-breed. Verwachting is dat hierdoor de prestaties die zijn opgenomen in de KPI's de komende jaren zullen verbeteren. De dienstverlening aan de cliënten is op niveau gebleven.

- Het doel om de vordering van onverschuldigde betalingen ten opzichte van 2021 te laten dalen met 10% is niet behaald. Over het eerste halfjaar van 2022 waren de opboekingen 28% hoger, dat is gedaald naar 17% in de najaarsnota en uiteindelijk is het bedrag aan opboekingen bij de jaarrekening 2022 gelijk aan 2021. Het aantal opboekingen is dus niet gedaald, maar het gemiddelde bedrag per boeking is in 2022 sterk gedaald. Onder andere de verbetering in de informatievoorziening aan cliënten werpt zijn vruchten af. Uit het onderzoek van I&O- research blijkt dat de kennis van cliënten over verplichtingen is gestegen van 83% naar 91%.
- Van de aanvragen is 69% binnen drie weken afgehandeld (de wettelijke termijn is acht weken). Het doel om 95% binnen drie weken af te handelen is niet behaald en noemt WerkSaam achteraf te ambitieus. WerkSaam nodigt standaard weer iedereen uit voor een intakegesprek. Hierdoor duurt het aanvraagproces gemiddeld 7 dagen langer. Dit wordt enerzijds gedaan vanwege verandering in wet- en regelgeving met betrekking tot het vaststellen van de identiteit van de aanvrager, waarbij een kopie van het ID-bewijs niet meer volstaat. Anderzijds heeft Corona geleerd dat persoonlijk contact bij de aanvraag en een goede informatievoorziening heel erg belangrijk zijn om goed op de hoogte te zijn van alle rechten en plichten die bij een uitkering horen.
- In 2022 is bij 68% van de cliënten het heronderzoek tijdig uitgevoerd. De doelstelling om in 95% van de gevallen het reguliere heronderzoek tijdig uit te voeren is ook hier volgens WerkSaam te ambitieus geweest, maar we zien wel een stijgende lijn ten opzichte van de najaarsnota (62%). Door het cultuurtraject dat op de afdeling loopt in combinatie met uitval van medewerkers door ziekte en verlof is er vooral veel aandacht geweest voor de processen die de cliënt direct raken. Er wordt in de uitvoering voorrang gegeven aan het afhandelen van aanvragen en het verwerken van mutaties.

Bedrijfsvoering

- Het ziekteverzuim van SW en Beschut werkers is met 15,8% hoger dan de beoogde 10,2%. Corona heeft hier het eerste halfjaar nog invloed op gehad. Bij oudere Wsw'ers tellen hun beperkingen met de jaren zwaarder mee. En bij de Beschut Werkers is voor sommigen het werk te hoog gegrepen en is een andere invulling passender. Bij de stafmedewerkers is het ziekteverzuim met 7,3% hoger dan beoogde 4%. Dit is een verbetering ten opzicht van begin 2022 (9,2%). Langdurig verzuim blijft een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast zijn er meer preventieve maatregelen ingezet als gebruik kunnen maken van een online psycholoog. Hoog ziekteverzuim past in het landelijke beeld. Vergeleken met de landelijke verzuimcijfers scoort WerkSaam

goed.

- De inzet van de bestemmingsreserve 'ter vermindering bijdrage gemeenten' is niet meer structureel nodig om de begroting sluitend te krijgen.
- De cliënttevredenheid is een 7,3. De doelstelling om een cliënttevredenheid van minimaal een 7 te halen is hiermee behaald.
- De medewerkerstevredenheid is een 7,7. De doelstelling om een medewerkerstevredenheid van minimaal een 7,5 te halen is hiermee behaald en de medewerkerstevredenheid is 0,2 punt hoger dan in 2020.

Aanvullende diensten

Hiernaast heeft de GR in het kader van de aanvullende diensten die aan de gemeente zijn geleverd de volgende taken uitgevoerd:

- Verstrekken van een aanvullende uitkering voor jongeren (bijzondere bijstand);
- Debiteurenbeheer en terugvorderen bijzondere bijstand;
- Uitvoering geven aan de nieuwe Wet inburgering in het Regionaal InburgeringsTeam (RIT);
- Uitbetalen en invorderen van de studietoeslag;
- Uitvoeren van de kwijtschelding publieke schulden;
- Boetes bijzondere bijstand.

Risico's

In de jaarstukken is opgenomen dat zich in 2022 de volgende risico's hebben voorgedaan:

- Externe factoren:
De inflatie kwam op jaarbasis uit op 10%. WerkSaam heeft dit op kunnen vangen zonder een beroep te doen op het weerstandsvermogen.
- Ontwikkeling toegevoegde waarde:
De toegevoegde waarde is in 2022 uiteindelijk iets hoger dan in 2021.

Controleverklaring

Er is een goedkeurende verklaring afgegeven over getrouwheid en rechtmatigheid (zie bijlage 2).

Rekeningresultaat 2022

Het resultaat van de jaarrekening 2022 bedraagt in totaal € 487.000, dit bestaat uit € 492.000 incidenteel en - € 5.000 structureel. Voor gemeente Koggenland gaat het om een nadeel van € 23.000 incidenteel ten opzichte van de prognose in de najaarsnota 2022.

Resultaatbestemming

Bij de behandeling van de jaarrekening 2022 in het algemeen bestuur (AB) van WerkSaam Westfriesland zal besloten worden over de bestemming. Het voorstel is het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

2.Een positieve zienswijze af te geven op de begroting

Doelstellingen begroting 2024

De in de kadernota genoemde doelstellingen komen terug in de begroting 2024. Alle Westfriesse gemeenten hebben een positieve zienswijze afgegeven op de Kadernota 2024.

In de begroting zijn de doelstellingen verder uitwerkt in de volgende programma's:

- Programma arbeid;
- Programma inkomensregelingen;
- Programma Plus, extra en overige taken;
- Bedrijfsvoering.

WerkSaam heeft de drie W-vragen: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten per onderdeel beantwoord. Voor de gehele begroting verwijzen wij u naar bijlage 4.

Tussen het schrijven van de kadernota en de begroting zijn er enkele ontwikkelingen geweest:

- De door de ministerie aangekondigde uitbreiding van de arbeidsinfrastructuur zou ten tijde van het schrijven van de Kadernota in 2024 ingaan. De ingangsdatum is verschoven naar 2025.
- Er komt een nieuw wetsvoorstel Handhaving in de Sociale Zekerheid, welke gaat over de herijking van het handhavingsinstrumentarium. Hierin staat het "passend sanctioneren" centraal. Voor WerkSaam heeft deze wet gevolgen voor de uitvoering van de Participatiewet. De beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2025. WerkSaam bereidt zich in 2024 voor op deze wetsverandering.

Risico's

Als risico's zijn opgenomen:

- Ontwikkeling toegevoegde waarde:
Het risico dat de begrote toegevoegde waarde niet wordt gehaald, wordt jaarlijks groter. In 2023 zal WerkSaam met een voorstel komen hoe de leer- werkbedrijven in de toekomst financieel gezond te houden én een bijdrage te blijven leveren aan de ontwikkeling van cliënten en medewerkers. Op basis van dat voorstel vindt een verdere doorontwikkeling plaats van de leer- werkbedrijven. De kans dat er daadwerkelijk een beroep gedaan moet worden op de algemene reserve is 20%.
- Bijdrage GR sluit niet aan op de ontwikkeling van het gemeentefonds:
Door het oplopen van het aantal mensen dat loonkostensubsidie ontvangt bestaat het risico dat de administratieve werkzaamheden niet binnen de bestaande formatie kunnen worden uitgevoerd. Vanwege daling in het aantal uitkeringsgerechtigden is er binnen de formatie tot nu toe ruimte om deze werkzaamheden uit te voeren zonder aanvullende gemeentelijke bijdrage. Als het aantal uitkeringsgerechtigden weer gaat stijgen en het aantal mensen met loonkostensubsidie toeneemt, kunnen de werkzaamheden in de toekomst mogelijk niet meer binnen de huidige gemeentelijke bijdrage worden uitgevoerd. De kans dat dit risico zich voor gaat doen is 40%.
- Uitvoeringstaken Wet Inburgering:
Er is nog onvoldoende zicht op de werkelijke kosten van de uitvoering en of de vergoeding die hier tegenover staat deze kosten dekt. Ook is het lastig om de instroom van inburgeraars in te schatten waardoor het zo kan zijn dat er overcapaciteit ontstaat bij de medewerkers inburgering waar geen vergoeding tegenover staat. De kans dat deze risico's zich voordoen is 20%.
- Externe factoren:
 - Met de huidige hoge inflatie (oktober 2022) wordt het risico groter dat de indexering onvoldoende zal zijn om de werkelijke loon- en prijsstijgingen op te

vangen. WerkSaam zal eerst kijken wat zij zelf kunnen doen om dit op te lossen. Zij zullen de algemene reserve aanwenden als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Als het effect structureel wordt zal dit worden opgenomen in de Kadernota 2025.

- Overheidsingrijpen kan grote gevolgen hebben.
- De dreiging van cyberaanvallen. Met name gijzelaanvallen in combinatie met het versleutelen van data vormen voor WerkSaam een groot gevaar. Als een dergelijke aanval zich voordoet moeten hoge kosten worden gemaakt om de gevolgen van de cyberaanval teniet te doen. De kans dat dit risico zich voor gaat doen is 20%.

Wij zien dat voldoende mitigerende maatregelen worden genomen.

Indexering

De toegepaste indexering van 7,1% is conform FUGR 2019.

Meerjarenperspectief 2025-2027

Voor de jaren 2025-2027 voorziet WerkSaam Westfriesland de volgende grote inhoudelijke wijzigingen:

- Uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur.
- Wet Handhaving in de Sociale Zekerheid.
- Wijziging in de financiering aanpak laaggeletterdheid in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).
- Om de negatieve toegevoegde waarde voor te zijn wordt aan de slag gegaan met Project "WerkSaam 2028" om op zoek te gaan naar oplossingsrichtingen om medewerkers die het niet zelfstandig redden op de arbeidsmarkt ook in de toekomst te ontwikkelen naar werk en/of een goede werkplek te bieden.

Het meerjarenperspectief is sluitend.

KANTTEKENINGEN Aanwezige risicofactoren en kanttekeningen zijn hierboven reeds vermeld.

FINANCIËN *Financiële bijdrage gemeente*

Het resultaat van de jaarrekening 2022 bedraagt € 487.000. Aan het algemeen bestuur (AB) van WerkSaam Westfriesland zal voorgesteld worden het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

De bijdrage 2024 bedraagt € 899.000. In de Kadernota is € 887.618 opgenomen. Het betreft een minimaal verschil.

De gemeenschappelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 790.000 en in 2024 € 899.000. De budgettaire consequentie van € 109.000 wordt meegenomen in de gemeentelijke perspectiefnota 2023-2027.

BUIG (gebundelde uitkering) Participatiewet

De uitkeringslasten worden per gemeente afgerekend op basis van de werkelijk verstrekte uitkeringen. Het saldo van de baten en lasten BUIG wordt verrekend met het voorschot dat gemeenten ontvangen. De totale bijdrage van de gemeente Koggenland in 2022 bedraagt € 260.000. Bij een tekort van 7,5% of meer op de BUIG lasten kunnen gemeenten een

beroep doen op de vangnetregeling. Volgens de jaarstukken hebben we in 2022 een tekort van € 260.573. Dit is 9,48% van het BUIG-budget. De verwachting is dat we hiervan een bedrag van € 27.000 terug ontvangen vanuit de vangnetuitkering. In het raadsvoorstel 'Vangnetuitkering Participatiewet 2022' wordt uw raad gevraagd in te stemmen met de juistheid van de verklaring van het college over het tekort BUIG en de genomen maatregelen in 2022.

DUURZAAMHEID WerkSaam staat voor een duurzame, inclusieve samenleving. WerkSaam draagt dit actief uit en zoekt met werkgevers partnerschappen die hieraan bijdragen. WerkSaam stimuleert haar klanten, partners en opdrachtgevers dat zij zich inzetten voor een inclusieve maatschappij. WerkSaam sluit als Global Goals regio aan bij de Gemeenten4globalgoals. De Verenigde Naties wil met de Global Goals (duurzame ontwikkeldoelen) van de wereld een betere plek maken in 2030. WerkSaam draagt als uitvoerder van de Participatiewet, namens de 7 Westfriesse gemeenten, direct bij aan 4 doelen, te weten:



ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN Er zijn geen andere mogelijkheden.

PACT VAN WESTFRIESLAND In opdracht van de gemeenteraden is hard gewerkt aan het formuleren van de maatschappelijke opgaven in West-Friesland. De gemeenschappelijke regelingen spelen daarin een belangrijke rol binnen de door de zeven gemeenteraden vastgestelde thema's.

COMMUNICATIE Het besluit over de zienswijze van uw raad wordt meegedeeld aan het algemeen bestuur van de GR WerkSaam Westfriesland.

VERVOLG Zie het kopje communicatie.

BIJLAGEN

1. Jaarstukken 2022 WerkSaam Westfriesland;
2. Controleverklaring jaarrekening 2022 WerkSaam Westfriesland;
3. Sociaal jaarverslag WerkSaam Westfriesland;
4. Concept begroting 2024 WerkSaam Westfriesland.

Datum college: 6 juni 2023

Burgemeester en wethouders van Koggenland.